

Кр. Државно Одвјетништво
Издао уторком, четвртом и суботом.
ПРЕДПЛАТА: ва Краљевину СХС
мјесечно Д 15; тромјесечно Д 40;
ва Италију мјесечно лира 6; по-
једини број 30 центева. Отгласи
по цјенику. Поједини број Д 150.

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Поштарина плаћена у готову.
Издаје: Окружни Одбор Народне
Радикалне Странке у Шибенику.
Одговорни уредник: Шпиро Такић.
Телефон број 60.
Штампа: Нова Штампарија - Шибеник.

Година II. ШИБЕНИК, уторак 10. априла 1923. Број 74.

Оријентација избора.

Поражени, ослабљени и њихови симпатизери хоће да виде у резултатима избора неку племенску оријентацију и муче муку докажујући то неперпасто. На први поглед можда тако и изгледа, али стварно то није тако, ако се мало дубље загледа у чињенице. Корошец и Спахо имали су и раније своју снагу, један у Словенији, други међу муслиманима у Босни. Њихова снага није у племенском — за муслимане у Босни то је а ригор изскључено — него у вјерском моменту. Чињеница што су они били у опозицији, а њихови противници (кметички и Маглајлићева група) на влади, уз добру партијску и економску организацију, била је од пресуднога значаја. А уз то им је помагао изборни систем и демагогија, која је код политичке неизражености њихових бирача у слов за успех. У Словенији кметички и демократе својим радом или боље никаким, погрешним, себичним радом и неспособношћу губили су и најзад потпуно изгубили били ситуацију давно прије распушта Скупштине и распаса избора. Избори су, досљедно, били само санкција стања, које је раније настало и које нема своје узроке у племенском менталитету. Клерикална странка доминантна је у политици Словеније не од јучер него од деценија на овамо.

И Спахина група у Босни имала је ситуацију у својим рукама. Примање Маглајлићеве групе у изборну владу, нијесу диктовали њени изборни изгледи, јер нико није рачунао да би та група могла добити више од 1—2 посланика. О племенском моменту код те групе уопште је апсурдно говорити.

Преостаје да видимо Радићеву групу. Ако код ње може бити говора о племенском менталитету, онда треба нагласити, да се та оријентација није испољила код хрватског дијела нашег народа само у овим изборима, него и у онима за Конститутанту. Само што ми у тој оријентацији не можемо наћи ништа специфично хрватско-племенскога, него дјелство оних туђих, центрифугалних сила, који су центри ван граница наше државе. Клерикализам са свим својим особинама, вјерковни утицаји туђих политичких идеја дјелствују још јако у души хрватског дијела народа. То и томе слично, гарнирано разним средствима велике демагогије Радићеве, маркирано републиканском бојом — стигло је на кулминациону тачку. Културна и економска снага хрватског дијела народа нашег представља велику активу у народној заједници. Али оне политичке идеје, које у њему побеђују посљедњих година, нијесу ништа друго него изражај преосталих туђих утицаја, који временом морају угинути. Тим утицајима озлеђена душа мора се национално дијечити, а то је процес који тражи дуго вријеме. Клерикализам Рима и политичке идеје Беча и Пеште, то је оно што је избило на површину, а не хрватски племенски менталитет. Колико та појава у овом тренутку и била жалосна, она не смије забринуту у велике. Што вријеме више буде измицало, у толико ће туђе, центрифугалне силе све више слабити. Оне су данас на врхунцу своје снаге. Оне су исто тако и тренутне и пролазне, и нијесу друго него испољење инстинкта рушења. До ових избора оне су се испољавале у Радићевштини, комунизму, хрватској тежачкој стран-

ци, пучкој странци, франковштину и земљорадничком покрету у Далмацији и т. д., а 18. марта то се све сконцентрисало у 70 Радићевих мандата. Због тога ми у Радићевој побједи не можемо наћи неку оријентацију хрватског племенског менталитета. Циљ треба да буде, да се хрватски дио народа привуче држави и да се задовоље жеље и тежње у колико су оправдане и народне. Али смо најодлучније противу политичких уступака на штету државног и народног јединства, јер се ти уступци неби чинили хрватском дијелу, него оним туђим силама, које се морају сузбити и сузбити.

О племенској оријентацији код укупног дијела народа не може бити говора. Прије свега Радикална странка као најјача иступила је на изборима са паролом: за државно и народно јединство, са паролом упућеном и Србима и Хрватима и Словеницима, као и свима грађанима ове државе. Осим тога, да је била код Срба племенска оријентација, она би се вјеројатно сконцентrirала у једној јединој партији, што није био случај, већ баш напротив. Осим тога је за радикале пало и муслиманских и хрватских и словенских гласова, тако да и један Хрват радикал иде у Скупштину.

Ови су избори вођени за државно и народно јединство. Резултати избора дали су већину за то гледиште, док је противно становиште изабацило максимум снаге и остало у мањини. Све што послје овога дође, може бити само јачање оног првог, а слабење оног другог гледишта. А то представља велики напредак ка коначном сређивању наше државе.

Dr. Trumbić.

Има још много људи, нарочито у Splitu, који непоклекиво верују, да је Dr. Trumbić један велики ум. Али, у истом Splitu, у средини некадашњих тесних Trumbićевих другова и колега, има много критичних и компетентних људи, који ни најмање не верују у какву умну величину др. Trumbićа.

Да сасвим преглемо преко политичкога рада др. Trumbićа до избора за Конститутанту, свакome, који иоле зна да критички посматра и цени, јасно је да политички рад др. Trumbićа у ове две посљедње године најега тако важнога новог државнога живота указује на једну неспорну и жалосну деканансу, те да је др. Trumbić као политичар и државник доживео пуну дебаклу.

Dr. Trumbić је по свему био позван, да у новог отадзбини, игра угодну и утицајну улогу поред првих државника и политичара Србијанских. Он је по свему био позван, да придружи своје име великом имену Николе Пашић, да се учини представником хрватскога дела најега народа, и да стеће вечне заслуге у изградњи душевнога, националнога и државнога фактичнога уједињења браће Срба и Хрвата. Да је др. Trumbić знао и mogao прислушнати гласу правог закона најега народнога и државнога бића; да је знао разликовати битно од небитнога, затомити у себи нездраве утицаје прошлих концепција, уздићи се на висове с којих се ствари гледају sub specie aeternitatis, шести трврдо у Beogradu до браће своје, и зарким пламеном братске љубави, вере и одушевљености, постојаношћу погледа упрта у далеке свете мете, трезвеним шхвантем дога-

гјаја и људи какове њ доноси neumitna realnost живота, остати на кормилу државнога брода, верно, стрпљиво, поуздано, а и чедно до великога и земнијалнога кормилара Николе Пашића, — др. Trumbić је имао да данас буде у истини велик. Ми би већ били далеко одмакли на путу срећнога и лепог државнога консолидовања. Нарочито Далмација била би у пуној мери задржала свој часни и уважени положај у новој нашој историји. Данас, за сигурно, не би било ове трагедије хрватскога народа, која се покрива именом Stipana Radića.

Али др. Trumbić није достojало даха за таку величину. И он је стао да постојано иде натраг. Данас је свршио у чор-сopak легулејских конструкција о четри центра, о хрватству у племенском појму и југославенству у државном појму и т. д. Свршио је до идеје фиксне, иначе шхвалјиве само у уским мозговима политички неваспитаних и примитивних људи, да је хрватство узгошено у својој егзистенцији од српске хегемоније. Свршио је крижарским апелом: „Хрвати на окуп!“ Свршио је, да сасвим озбиљно и уверено трврди и пише, да у овој држави нема личне и њмове сигурности, нема слободне мишљења, и да је ова најега држава хајдуцки зулум.

Али има нешто најновије, што управ на ужасно драстичан начин освелтљује ову политичку деканансу и ово bolesno психолошко станје др. Trumbićа.

Povodom ослободјења наје браће у трећој зони, пучанство Preka, у најновог илузији да је заслуга др. Trumbićа ако је оток Угљин био spaшен, poslalo је др. Trumbićу поздраве и честитке. Шта би сваки разуман човек mogao помислити, да је др. Trumbić одврatio на тај поздрав? Наравно, ништа друго него да се и он радује са ослободјеном браћом, да учествује у њиховог срећи, и да им жели нов срећан и светог живот у слободи и у народној држави. Но, др. Trumbić болује од идеје фиксне, да су Хрвати данас dopali у једно ropство, горе и страшније од икојега преглашњега, пак на поздраве Prečана одговара дефешом дословце овако: „Хрвати на окуп, да се ослободите унутрашњега ropства!“ Dakle, прва рећ, коју потписник Кршке Декларације, бивш председник Југославенског Комитета, бивш министар спољних послова, др. Trumbić упућује у једном радосном тренутку ослободјења раздрганим и одушевљеним нашим оствљанима Preka, тој увек изложеној нашој браћи, на дохвати италијанских батерија и сваковрсних опасних италијанских утицаја, није рећ љубави, истине и правде, није рећ узносења, није рећ радости и slave, него је рећ отровна, рећ пакозна, рећ мрзње и душевне чамотинје, рећ бакушна и паклена. Ово да се забележи и упамти!

Ова рећ др. Trumbićа достaje, да нико више не може веровати да је др. Trumbić велик. Ова рећ дефинитивно оправдава закључак да је др. Trumbić постао једна психопатолошка појава најега политичкога живота. Не, др. Trumbić није велик! Он је пао, и више се не ће подићи!

Питање фабрике оруђа. Према извјештајима из Чехословачке, у току овог мјесеца доћи ће у нашу државу једна инжињерска комисија Шкодине фабрике оруђа која би имала да испита прилике о премештању једног дијела фабрике оруђа код нас. По свим изгледима, ова би се фабрика могла инсталirati у Босни, гдје се налазе велики мајдани гвозђја, који су потребни фабрици.

Pred odlukom.

Beograd, 7. aprila.

Što god se više približuje 16. aprila protivnici današnjeg poretka u državi i vlade gosp. Pašića postaju sve nervozniji. Ovo naročito vrijedi za demokrate. Oni se nalaze u nebranom grozguju: ako dozvole da Radić 16. ov. mj. sruši vladu u Skupštini, onda su propali za uvijek, jer dolaze novi izbori; ako budu protiv Radića onda moraju biti uz vladu, bez obzira na kompenzacije. Kako danas stoji stvari, još se ne zna, da li će doći u Beograd svi Radićevci ili samo „delegacija“ od desetak ljudi. Ako ne dođu svi, vlada ima danas osigurano 122 glasa i to je dovoljna većina. Ovaj se broj može samo posloviti, ako grupa g. Pribičevića, koja broji 37 glasova, bude odlučnija u odbrani države. Ako ne bude, imaćemo po svoj prilici u septembru nove izbore, koje će vjerovatno opet voditi g. Pašić, ali s jačom energijom, nego do sada, prema antidržavnim elementima, koji sve drskiji postaju, jer misle da se njih neko boji.

Najsimplotmatičnija karakteristika današnje situacije jeste, da srbijanske mase već otvoreno govore o amputaciji, t. j. o kidanju s Hrvatima i Slovencima. Kod srbijanskog težaka već prevladuje mišljenje da mi ne možemo zajedno i on neće i ne može podноситi da mu se za hrvatske strane predbacuje da Srbi, koji su dali sve za slobodu koliko Srba, toliko i Hrvata i Slovenaca ispod Austro-Ugarske, rade protiv hrvatskih i slovenskih interesa. Srpskog seljaka boli što je Korošec zaboravio, da su srpski vojnici sa generalom Smiljanićem zaustavili Talijane da ugu i u Ljubljani, kao i to da je srpska vojska 1919. zaustavila i navalu Nijemaca i prebacila ih, dok su slovenski dobrovoljci bacali oružje i bijegli natrag. Srpskom narodu čine krivo Hrvati, kad ga objeđuju da radi protiv hrvatskih interesa, kad je srpski vojnik bio onaj, koji je 1918. branio hrvatske gradove i sela od pljačke, koja je bila zavladala; kad je srpski, vojnik, umoran, poderan prolazio mimo svoje kuće i žurio prema Jadranu, da brani hrvatske megje. I dok je Radić sklapao ugovor sa talijanskim generalom Graziolijem na Rijeci, dotle su djeca Šumadije čuvali na Kvarneru stražu i bili spremni da za hrvatsku zemlju dadu svoj život, kao što su ga davali i za srpsku zemlju.

Ali ipak sa strane mjerodavnih krugova u Srbiji sve će se pokušati da se odvrši zajednica i da se dokaže, da su Srbi bili oni, koji su htjeli da je održe, jer su je oni i stvorili. Ovo je nužno da Evropa bude tačno informirana o svemu za vremena. Hoće li Radić i Korošec (Spahu niko ne zarezuje!) tjerati i dalje mak na konac, to ćemo tek da vidimo. Glavno je da poslije 16. aprila neće više biti šale. Vlada neće da pregovara sa Radićem prije nego ugu u Skupštinu.

U razgovoru sa najvigenijim političarima dobio sam ovo uvjerenje: u Srbiji su potpuno hladnokrvni i spremni na svaku eventualnost. Ovaj mjesec može da bude sudbonosan, ali ne za Srbe. Mi ćemo mirno sačekati događaje, jer je ključ situacije u našim rukama. Vlada je tvrdo riješila, da se energično opre svakom pokušaju, koji graniči sa veleizdajom.

Ми мирно чекамо!

— Talijanska je vlada predložila našem poslaniku u Rimu, da se opatijski pregovori nastave u Rimu.

— Maršal Foch dolazi početkom maja u Poljsku. Radi se na proširenju poljsko-francuske vojničke konvencije ulaženjem i Čehoslovačke u tu konvenciju.

— Dskorašnji bugarski ministar rata, Tomov, uapšen je.

— U Bavarskoj došlo je do krvavih sukoba izmjeđu socijalista i nacionalista.

Члановима „Просвете“.

Одбор „Просвете“ у Шибенику, који је досада најактивнији, оснива једно спасоносно дјело, које ће, остварено, бити најјачи ослонац „Просвете“ у сјев. Далмацији.

Ако хоћемо, да постанемо просвијешћени народ морамо стварати прве услове за то. А док су цијели наши крајеви без школа и учитеља, и док уопће нема изгледа, да ћемо их на vrijeme добити, наша народна просвијешћеност не може много напријед поимати. Без просвијешћености не ћемо ни материјалну кризу моћи поправити, јер да се пређе из примитивности у културу, треба добро „отворити очи“.

Одбор „Просвете“ у Шибенику увиђајући то, оснива за спремање учитеља из наших села, и за наша села, „Просветини“ ђачки конвикт, који би се имао до јесени отворити.

Овај наш вриједни Одбор предњачи, али то је знак мобилизације за све нас, да учествујемо у стварању једног великог и лијепог дјела.

Сви одбори и повјереници „Просвете“ показале у овом своју вриједност, да ли су способни, да у народу прикупе стваралачку снагу, и да је за неколико мјесеца мобилизирају.

Сви наши људи: учитељи, свештеници, трговци, просвијешћени људи по варошима и селима треба да схвате озбиљност питања, и да покажу, да лијепо, ружичасте, изборне пароле од јуче, нијесу биле лажне ријечи него истинско осјећање. Показаће се знали Српство код нас снагу стваралачку или је само маска за мизерне бриге.

Све цркве и општине треба да дају своје прилоге, а сви увиђавнији људи да употребе суму енергије у помагању Шибеничанима, који то хоће да ураде за сјеверну Далмацију.

С тим ће бити ријешена једна од наших најболнијих криза. Добили би добро васпитане просвјетне раднице, и створили би могућност, да се школују дјеца из сјеверне Далмације. То ће бити први велики корак да у слободи постајемо просвијешћен и напредан народ, и да почнемо ријешавати проблем сјеверне Далмације: Буковце и Равних Котара просвјетним и задружним путем на темељу приватне иницијативе. Што може створити приватна иницијатива показује примјер једног малог, сиромашног села. У једној врло слабој години цијело се је село скупило и једнаком подјелом рада, створило свој Народни Дом, који ће бити средиште развика и напредка за село. Задруга, Читанница, Здравствена Задруга, Соколско друштво, Домаћинска школа, постају једна схватљива потреба и за наша села.

Ако мало и сиромашно село Смоковић може да у неколико мјесеци створи једну зграду као темељ за свој напредак, која представља вриједност преко 300.000 (тресто хиљада) динара, зар цијела сјеверна Далмација неће бити кадра, да створи један скромни ђачки конвикт и тако ријеси своје најпрво и најважније питање?!

Моле се Одбори, повјереници и пријатељи „Просвете“, да овом питању поклоне сву пажњу, да са нарочитим обзиром на то питање сазову редовне скупштине одмах првих дана маја, да се одреде делегати за областску скупштину, о којој ће се накнадно обзнанити, и да ти делегати изјесте о стварној помоћи, коју ће њихова околина за тај посао дати, а већ сада, да се почне скупљати помоћ за то.

Црквима, манастирима, општинама и родољубима упућује се молбе хиљада патничког и непросвијешћеног народа за помоћ и спасење.

У овом ће се показивати наш реални национализам и благо томе ко напријед крене.

Сва питања у овом погледу, нека се упућују Одбору „Просвете“ у Шибенику, кому нека је хвала и част, што први подиже барјак.

Лазар Матић,
обласни секретар „Просвете“.

Наши дописи.

— Бенковац, 6. априла.

(Слава. — Српске масе). Како је већ у Вашем листу било јављено, овдје је на 19. 3. о. г. XI. пук прославио своју крсну славу. Да свечаност буде што љепша и величанственија, дошла је нарочито за то војна музика из Сплита. Остала је овдје пет дана и кад је била већ отишла, на молбу овдашњег грађанства, дошла је дозвола војног министарства, да остане још 15 дана, али на жалост није више било на vrijeme. Грехота што нам је тако избјегла лијепа прилика, да се за још неколико дана науживамо прецизно изведене лијепо музике, јер ко зна кад ћемо је опет чути.

На свакога је овдје учинио најбољи дојам онај уводни чланак отштампан у предпоследњем броју тог листа. Онока фини и достојанствени одговор није заслужио сплитски дописник загребачке „Ријечи“. Док су се демократи надали и вјеровали лудим обећањима својих агитатора, да ће народ Котара и Буковце гласати за њихове кандидате, онда им нијесмо били ни маса ни чеда ни конзервативни елемент са концепцијама материјалне природе, већ смо били свијесни и поштени елемент, те су се и сами хвалили да је уз њих све што је највијеснијега у народу.

Жељни смо да нам кажу, какав су елемент онда они, што су гласали против радикала, за демократе, пучкаше, Радићевце и којој класи они припадају и које друге појмове имају они. Каже онај дописник, да је за радикале гласао велик број чиновништва, а пошто незнамо, било би нам драго ако нам каже, да ли је у чиновничком сврстао све оне чете финансијских стражара и сличне њима и њему.

Сплит, 7. априла.

(Резолуција малоосједника). Скупштина Удруге малих посједника у Далмацији држана у Сплиту 5. априла 1923. гласује признање читавој управи, а посебиче признајућ досадашњи рад и заслуге свога предсједника Дра. Анте Штамбука за интересе малих посједника, изјављује му своје неограничено повјерење и поузано очекује још веће успјехе његова заузимања, као му Народна Радикална Странка Срба, Хрвата и Словенаца омогући улазак у Народну Скупштину. За то мали посједници унапријед изразују харност Народной Радикалној Страници и носиоцу радикалне листе у сплитско-дубровачко-каторском округу г. Љуби Јовановићу, као што изразују своју харност свим државотворним странкама, које су их до сада помагале својим разумијевањем, а од којих се надају да ће их коначно задужити праведним ријешењем аграрног питања у Далмацији.

Блашо на Корчули, 7. априла.

(Евала Блаћанима!) Пригодом задњих избора срез Корчулански је, од укупно преданих 4778 гласова, дао 767 за радикалску странку и долази по реду као трећи — након Котара и Сплита — али, ако се узме у обзир укупни број палих гласова у овим срезовима, онда је релативно срез Корчулански други по реду — одмах иза среза Которског. Срез Корчулански, где је радикалска странка још посе млада, дао је 5 гласова више него ли срез Дубровачки, који је много већи и где

radikalска странка има своје лепе традиције и своја сјајна прошлост.

Za такав успех највише су допринели бирачи вароши Блата, који су дали 551 глас за радикалске кандидате, дакле једну обилату трећину од свих преданих гласова у оној општини.

Ово је један од највећих успеха, што је доживила наша странка пригодном задњих избора.

Када се узме у обзир, да је и код пређашњих избора општина Блатска у главном одлучивала о успеху у срезу Корчуланском, нас особито весели, што је свесни Блатски тежак у тако компактној маси приступио у радикалску странку, која је једина кадра да поради за напредак и процват оног лепог али запуштеног острва и околије које ће се без сумње окупити и они Блатски тежаци, који до сада нису нашој странци припадали.

Za постигнуће овог успеха особито је заслужна месна организација радикалске странке у Блату, неуморни рад чланова одбора а особито самопрегор и пожртвованост председника госп. Ива Шемана, којему честитамо и желимо да устраје у раду водећи организацију од успеха до успеха.

Живели свесни Блањани!

Градске вијести.

Beograd za gladne krajeve. Gjačka друштва Izvidnici i Planinke, izdali su na Beogradjane proglas, u kom ih pozivlju, da se sjete svoje gladne braće u Dalmaciji, Hercegovini i Crnoj Gori. I tako su gjaci, koji su uzeli za zadatak da pomazu bližnjega i koji žele da pomognu svojoj braći koja gladuju u plodnoj i bogatoj zemlji našoj pošli ovih Uskrsa po kućama i kupili priloge.

Vrijeme. Poslije nekollko nedjelja lijepih, pravih proljetnih dana, pala je napokon kiša. Došla je u pravi čas, jer je suša bila zavladała kao u sred ljeta. Kiša je mnogo koristila usjevima i livadama, te je izgled u ovogodišnjnu žetvu dobar.

Seeton Watson. Početkom juna dolazi u našu zemlju, a po svoj prilici i u Dalmaciju poznati engleski publicista i naš dobar prijatelj Seeton Watson. Za iduću godinu organizuje seriju predavanja na svim engleskim univerzitetima za poznavanje naše Kraljevine i našega naroda, Čehoslovačke i Rumunjske.

Novе željezničke uniforme. Nove uniforme za željezničko osoblje počele su se razdavati. Na taj će način svi naši željezničari dobiti jednake uniforme, koje su lijepo i ukusno izrađene.

Automobilska veza Knin-Gračac. Danom 15. aprila t. g. biće uvedena nova poštanska automobilska pruga Knin-Gračac. Automobili na ovoj pruzi voziće, zasada, triput sedmično i to nedjeljom, srijedom i petkom na polasku, a ponedjeljkom, četvrtkom i petkom na povratku. Odlazak iz Knina slijediće u 14 sati t. j. nakon dolaska vlaka iz Splita i Šibenika, a odlazak iz Gračaca u 10 sati, naime nakon dolaska vlaka iz Ogulina, odnosno iz Zagreba. Sam je raspored pak tako udešen, da će automobil promećati u one dane, kada nema parobroda iz Splita i Šibenika za Bakar, a to je nedjeljom i srijedom.

Udruženje trgovaca, industrijalaca i obrtnika sjeverne Dalmacije javlja ovim putem svim svojim članovima, da se društvena prostorija nalazi u prizemlju Narodne Kavane u svrhu sastajanja i međusobnog sporazumijevanja. Prostorija, koja služi i za čitaonicu, opskrbljena je većim brojem novina, koje se bave trgovačkim i opće privrednim pitanjima, takogjer članovima su vazda na uvid dnevni tečajevi valuta, de-

viza i dionica te dnevne cijene svih vrsta robe od najvećih Firma u tuzemstvu i inozemstvu. Preporuča se svim članovima bez iznimke, bilo onima u gradu kao i onima iz ostalih krajeva sjev. Dalmacije, što se privremeno za poslom nagju u našem gradu, na što brojniji posjet. Udruženje trgovaca, industrijalaca i obrtnika sjeverne Dalmacije.

Lijepi i ružni običaji. Na Uskrs rano u jutro, u 3 sata, izvršeni su svečano uskršnji crkveni obredi. Kroz grad je prošla litija, u kojoj je učestvovalo čitavo srpsko pravoslavno opštество Šibeničko. Činodještvovalo je Preosvešteni Gospodin Episkop Danilo sa svim mjesnim sveštenstvom. Vrijeme je bilo baš kao naručeno. U popončnoj tišini razlijevalo se i povrh uspanovanog Šibenika uznosilo se skladno i pobožno pjevanj svštenstva i naroda, koje je izmamilo iz kreveta mirne i umorne gragijane, da sa prozora ili sa ulice posmatraju lijepi uskršnji obred srpske pravoslavne Crkve.

Ovom zgodom istaknuti ćemo dvije stvari. U prosvetčenijim krajevima naše Otadžbine gdje su isto izmješana rimokatolička braća Hrvati sa pravoslavnim Srbima, vlada bratsva vjerska uzajamnost i poštovanje. Na primjer u Karlovcima, gdje je sjelo srpskog Patrijarha, o velikim godovima sv. Pravoslavne Crkve, zvana zvone i na pravoslavnoj i na rimokatoličkoj crkvi. Kad procesija rimokatolička prolazi ispred srpske pravoslavne crkve i dvora srpskog Patrijarha, otvore se sva crkvena vrata, u crkvi upale sve svijeće i kandila, sva zvana zvone, Nj. Svetost Patrijarh sa sveštenstvom izigje na dvorski balkon i na crkvena vrata, pred kojima se rimokatolička procesija zaustavi, da tu svštenik podijeli narodu, bez razlike vjere, Božji blagoslov. Ovo se isto dešava, kad pravoslavna litija prolazeći gradom stigne pred rimokatoličku župsku crkvu.

Ovakav mudri postupak pastira obe crkve uzgobjo je narod da se svi u istinu smatraju braćom i da jedni poštuju vjerska uvjenja drugih. Vjera ih je iako različitih obreda, spojila i učvrstila u bratstvu.

Kod nas na primorju nije tako. Ovdje se razvio vjerski zelotizam i antagonizam. Ali to ne u pravcu natjecanja, ko će da bude boljim hrišćaninom, ko će više ljubavi i susretljivosti da pokaže svome bratu, pa se on i krstio na isti način, već u pravcu razlikovanja i mržnje.

I ovdje se, ali samo sa jedne strane, pokušavalo i danas kuša, da nestane vjerske mržnje i netrpeljivosti i da se zavedu lijepi običaji bratske ljubavi i uzajamnosti u svim svećanim momentima crkveno-narodnog života. Na te privatne i zvanične pokušaje odgovoreno je prokvalacijom. Opazilismo da ove godine na pravoslavnim crkvama nije zvonjeno u sve dane velike sedmice, kad su na rimokatoličkim crkvama zvana mučala. Kažu, da je bilo tako i prošle godine. Na pravoslavni veliki Petak, Subotu megjutim slavljeno je u sva zvana i na svim rimokatoličkim crkvama. Tako se isto izazovno slavilo na rimokat. crkvama na Uskrs, prije pravoslavne proslave.

Mi nijesmo htjeli da preštimo lijepe i da se ne obazremo na ružne običaje, znajući kakove štetne posljedice od posljednjih dolaze za narodni život.

Lijepi običaji treba svakako da potisnu ružne.

Advokati Talijani. Novine donose vijesti, da je po naređenju ministarstva pravde, a na osnovi samamargaretskih konvencija dopušteno talijanskim advokatima pravo odvjetnikovanja. Naravno ovo ima da se odnosi na Talijane naše sugragijane, a talijanske podanike.

Provala. Noćas su lopovi provalili u ured bremenara na obali nedaleko carinarnice, te ponijeli sve što je bilo vrijedna.

Brzobjavne i telefonske vijesti.

Sjednica Ministarskoga Savjeta.

BEOGRAD, 10. Na jučerašnjoj sjednici ministarskoga savjeta prisustvovalo je svega 8 ministara. Ninčić je referisao o spoljnoj situaciji uopće, a napose o odnosima sa Italijom, povodom dolaska našeg poslanika Antonijevića u Beograd i nakon nekih izjava i primjedaba, koje je naša delegacija iz Opatije i savjetodavna komisija dostavila našoj vladi. O svemu ovome će ministarski savjet na idućim sjednicama usvojiti konačno gledište i našim delegatima dati potrebne instrukcije. Delegati će se nakon ovoga uputiti u Opatiju ili u Rim, o čemu će se već naša vlada na vrijeme sporazumiti sa talijanskim. Italija svakako želi, da se rad konferencije iz Opatije prenese u Rim.

Ministar spoljnih poslova Ninčić saopćio je zatim ministarskom savjetu jedan telegram iz Carigrada, da je odgovor turske vlade, koji je preksinoć predan u Parizu, sastavljen u umjerenom tonu, te da sadrži izvjesne izmjene u ekonomskim i finansijskim pitanjima glede mješovitih sudova i garancija za strance. Potvrđuje se početak konferencije u Lausanni za 23. aprila. Prema vijestima obaviješteni turski krugovi smatraju, da će Bugarska tražiti izlaz na Egejsko more i povratka Dedeagaća.

Poslije ovoga je ministar unutarnjih poslova podnio referat o radu konferencije u ministarstvu unutrašnjih poslova sa generalom Milisavljevićem. Ministarski je savjet primio referat na znanje i rad odobrio.

Ministar vojni referisao je o važnim stvarima iz svoga refera, ali se ovaj referat drži u tajnosti.

Poslije ovih izvještaja vodila se debata o političkoj situaciji. Debatu su prisustvovali svi ministri. Svaki je pojedini ministar iznio svoje gledište za riješenje današnje krize obzirom na sve već postojeće kombinacije. Pročitani su izvještaji pojedinih radikalskih izaslanika, koji imaju misiju da prouče situaciju pojedinih stranaka u cilju sporazuma sa radikalima. Sjednica nije mogla da dađe nikakvih pozitivnih rezultata. Uza sve očekivanje nijesu došli još nikakovi definitivni odgovori sa strane demokrata i Radica. Radikali drže najvažnijim odgovor Radica. Vlada ima namjeru, da na 16. ov. mjeseca cijelu stvar svrši.

Vjenčanje talijanske princeše.

RIM, 10. Jučer je u dvorskoj paviljonskoj kapeli u Kvirinalu na svečan način obavljeno vjenčanje starije kćerke kraljevskog talijanskog para princeše Jolande s pukovnikom Calbi di Bergolo. Paževi na vjenčanju princeše Jolande bili su princeša Marija i kćer zapovjednika Bonaldi. Cijeli grad, kao i svi gradovi Italije bili su okićeni zastavama.

Ministar predsjednik Mussolini fungirao je na vjenčanju kao krunski notar. Mladi par otputovao je za 14 dana na imanje Raconighi a zatim u Pinerolo. Kad je mladi par otputovao posebnim vozom, bile su mu prireglene oduševljene manifestacije. Na večer je bila svečana iluminacija. Kralj je prigodom ovog obiteljskog dogadjaja poklonio raznim dobrotvornim svrhama 100.000 lira.

Kuga u Indiji.

LONDON, 10. Reuter javlja, da u velikom broju indijskih pokrajina bijesni strahovita pošast kuge. Tekom mjeseca marta pomrlo je preko 80.000 osoba.

Borba protiv alkohola.

NEW-YORK, 10. Jučer su policijski agenti proganjajući krijumčare alkohola, potopili njihov brod. Nagjeno je 9 lješeva.

Primam na izradbu novonapravke i po-
pravke. Izragjujem svaku vrst vjenčanih prstena
(tonda). Primam u promjenu staro zlato i srebro.
Kupujem i plaćam staro zlato i srebro uz dne-
vne cijene. **Vjekoslav Grünbaum**
2—4 Šibenik.

BERSON
GUMENE PETE I
GUMENE POTPLATE
jeftinije i trajnije su nego od kože!
Najbolja zaštita protiv vlage i zimal!

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Prima uloške na knjižice i na tekući račun. - Eskomptira mje-
nice. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuzemna
mjestu. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka,
obrtna i industrijalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i
bankovne poslove najkulantnije.

Brzojavni naslov: DALMASCONTO.

21

Br. 569.

Natječajni oglas

na mjesto općinskog tajnika-blagajnika
kod ove općine. Rok natječaja 15. aprila
1923. — Plaća i ostale prinadležnosti
kao državnim činovnicima IX. razreda sa
pravom na mirovinu. Priznat će se i se-
lidbeni troškovi.

Molbi pridružiti krštenicu, domovnicu,
školske svjedodžbe i isprave o dosada-
šnjoj općinskoj službi.

Opuzen, dne 23. marta 1923.

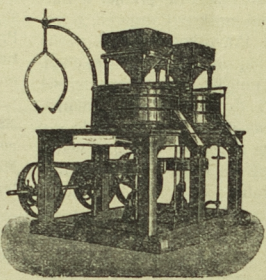
Općinski upravitelj:
K. Rajković.

3—4

Помажите „Просвјету“!

Tehnički Ured OSKAR KRAUS

TRST Via S. Nicolò 4/II.

CIJENE U DINARIMA.
Informacije i obavještenja
besplatno.

Motori za
lagje i je-
drenjače na
benzin i
naftu naj-
bolje njem.
konstruk-
cije. Kom-
pletne ma-
šine za tvor-
nice tjeste-
nine i ulja.

22

Чок и Манојловић

фабрика црквених воштаних свећа
Шибеник (Далмација).

Израђује црквене во-
штане свеће сваке
величине. - Специ-
јална израда свећа
са натписима:

„Ко Крсно Име слави
оном и помаже!“ и
„Мир Божи, Христос
се роди!“

1

MLADEN
CRVAK

krojač

ŠIBENIK

(Obala)

Veliki izbor

Engleskih

i Českih

stofova

Cene umerene.

ПРВА И НАЈМОДЕРНИЈА ДАЛМАТ.
СЛАСТИЧАРНИЦА НА ЕЛЕКТР. ПЕЋ

Телефон:
Број 31.

СТЕВО МАНДИЋ

ШИБЕНИК - главна улица

Бројави:
Стево Мандић.

Обскрбљена најразноврсним бомбонима и слаткишима за
сваку сезону, те најфинијим ликерима и дезертним пићима.

ДНЕВНО СВЕЖЕ ПОСЛАСТИЦЕ.

Препоручује се нарочито за израђивање најфинијих торта,
кроканата и т. д. са исписима и орнаментиком за забаве,
венчања и остале пригоде.

2

Jesam li poslao pretplatu?

STIPE ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)

Telegrami: ŠAREST - VELIKOPRODAJA ŽITARICA I ZEMALJSKIH PROIZVODA - Telegrami: ŠAREST

20